

СХВАЛЕНО
Засідання педагогічної ради
Руськівської гімназії
Великолучківської сільської ради
Закарпатської області
Протокол від "31" травня 2023 року №11

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ №88 від 01.06.2023
Руськівської гімназії
Великолучківської сільської ради
Закарпатської області
Директор гімназії _____ Л.М.С.

**Освітня програма
Руськівської гімназії
Великолучківської сільської ради
Мукачівського району Закарпатської області
на 2023/2024 навчальний рік**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Тип навчального закладу: гімназія

Мова навчання: українська

Режим роботи: п'ятиденний, одна зміна.

Прогнозована кількість класів: 9 .

Прогнозована кількість здобувачів освіти: – 141.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Освітня програма Руськівської гімназії Великолучківської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області розроблена відповідно до:

Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про забезпечення функціонування української мови як державної», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;

Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»

Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09. 2020 р. за № 1111/35394,

Наказів Міністерства освіти і науки України: від 28.03. 2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»; від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 06 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами); від 15.05.2023 №563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні».

Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19 квітня 2021 року за № 528/36150;

Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 року № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224);

Порядку переведення учнів на наступний рік навчання, затвердженого наказом МОН України від 14 липня 2015 року за № 924/27369 (у редакції наказу МОН від 08 травня 2019 року № 621;

Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти Лист МОН № 1/12186-23 від 16.08.23 року

Лист Міністерства освіти і науки України від 17.05.2023 року № 1/6990-23 “Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 навчального року”;

Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 № 563 “Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні” :

від 16.03.2022 № 1/3472-22 «Про виконання Указу Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО від 16.03.2022 № 143/2022»

Освітня програма враховує вимоги Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 року № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688 «Про внесення змін до Державного стандарту початкової школи»), Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, (5-6 класи), Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 року № 1392 (6-11 класи).

З урахуванням поетапного переходу закладів освіти на здійснення діяльності за новим Державним стандартом у 2023/2024 навчальному році **освітня програма гімназії розроблена на основі:**

- для 1-2 класів на основі Державного стандарту початкової освіти, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., 1-2 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року №743-22;
- для 3-4 класів на основі Державного стандарту початкової освіти, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б., 3 - 4 клас, затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 року №743-22;
- для 5-6 класів - Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерств освіти і науки України від 19.02.2021 р. №235;
- для 7-9 класів – Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня»;

Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти урегульовано такими документами:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Порядок переведення учнів на наступний рік навчання, затвердженого наказом МОН України від 14 липня 2015 року за № 924/27369 (у редакції наказу МОН від 08 травня 2019 року № 621;

- Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13.07 2021 року № 813;
- Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 року № 289 ;
- Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки молоді та спорту України 13 квітня 2011 року №329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 року за №566/19304) (7-11 класи);
- Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів з базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і

науки України від 21.08.2013 року № 1222 із змінами (чинні для 7-11 класів).

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх

навчальних закладах здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128. При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40- хвилин, 5-9-х класах 45 хвилин (наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 року № 2205)

Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 01 серпня 2022 року № 1371 «Про затвердження Змін до деяких наказів Міністерства охорони здоров'я України» в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації іншого характеру безперервна тривалість навчальних занять при організації дистанційного навчання у синхронному форматі не повинна перевищувати для учнів:

- 1-2 класів – 2 навчальних занять по 30 хвилин або 3 – по 20 хвилин;
- 3-4 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 30 хвилин, або 4 - по 20 хвилин;
- 5-6 класів - 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 - по 35 хвилин, або 4 - по 25 хвилин;
- 7-9 класів – 2 навчальних занять по 45 хвилин або 3 – по 40 хвилин, або 4 – по 30 хвилини ,або 5 – по 25 хвилин;

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також до логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

Перед закладом освіти поставлені такі **цілі освітнього процесу**:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- забезпечення наступності освітніх програм усіх рівнів;
- створення основи для адаптації здобувачів освіти до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
- проведення атестації та сертифікації педагогів;
- забезпечення якісного виконання освітньої програми.

Показники реалізації освітнього процесу

Освітній процес у Руськівській гімназії Великолучківської сільської ради

Мукачівського району Закарпатської області у 2023-2024 навчальному році буде організовано з урахуванням воєнного стану та динаміки епідемічної ситуації: у залежності від епідемічної зони організація освітнього процесу можлива у звичайному, змішаному чи дистанційному режимі.

У 2023-2024 навчальному році в закладі освіти орієнтовно буде навчатися 145 учнів у 9 класах. Педагогічний колектив нараховує 18 учителів, які проводять навчальні заняття, практичний психолог, педагог-організатор. Учні будуть розміщені у 9 класних приміщеннях. До освітнього процесу будуть залучені кабінет інформатики, спортивна зала, актові зали, спортивний майданчик на території гімназії. Учні перебуватимуть в одному приміщенні упродовж дня. Для проведення уроків інформатики, фізичної культури переходитимуть у відповідні кабінети. Можливі проведення уроків на відкритому небі, в саду ЗО, екскурсії.

Для безпечного входу з вулиці всіх здобувачів освіти гімназія відкриватиме 2 входи. При розрахунках переміщення здобувачів освіти між приміщеннями гімназії враховано рух по сходах та коридорах. Розподіл класів на окремі входи є необхідним фактором успішного забезпечення здорового середовища. Важливо враховувати шлях до закріплених класів, щоб вони не контактували зі здобувачами освіти інших класів задля власної безпеки.

Під час повітряних тривог здобувачі освіти будуть проходити в приміщення укриттів, згідно відпрацьованого Алгоритму.

Для забезпечення освітнього процесу в ЗО буде створене безпечне освітнє середовище (частина четверта статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту»), забезпечено дотримання вимог щодо охорони дитинства, охорони праці, вимог техніки безпеки, у тому числі протипожежної безпеки; організовано харчування та медичне обслуговування відповідно до законодавства.

Зокрема, відповідно до частини третьої статті 12 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кількість учнів у навчальних приміщеннях відповідає вимогам санітарного законодавства та не порушує права здобувачів освіти (педагогічних працівників) на належні, безпечні та здорові умови навчання (праці).

Якість проведення навчальних занять забезпечено відповідним рівнем педагогічних працівників, матеріально-технічною базою, навчально-методичним забезпеченням.

Якість проведення навчальних занять:

- використання новітніх досягнень науки, інновації педагогічної практики, побудова уроків на основі закономірностей освітнього процесу;
- реалізація на уроці в оптимальному співвідношенні всіх дидактичних принципів і правил;
- забезпечення належних умов для продуктивної пізнавальної діяльності учнів з урахуванням їх інтересів, нахилів і потреб;
- установа усвідомлюваних здобувачами освіти міжпредметних зв'язків;
- зв'язок з раніше набутими знаннями й уміннями, опора на досягнутий рівень розвитку здобувачів освіти;
- мотивація й активізація розвитку всіх сфер особистості;
- логічність та емоційність усіх етапів освітньої діяльності;
- ефективне використання педагогічних засобів;
- зв'язок з життям, педагогічною діяльністю, особистим досвідом здобувачів освіти;
- формування вміння вчитися, потреби постійно поповнювати обсяг знань. **Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти** Руськівської гімназії Великолучківської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області є:
 - самоаналіз якості освітнього процесу за напрямком «Система оцінювання здобувачів освіти»
 - оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в гімназії;
 - постійний моніторинг змісту освіти;
 - спостереження за реалізацією освітнього процесу;
 - моніторинг технологій навчання;
 - моніторинг ресурсного потенціалу ЗО;
 - спостереження за станом соціально-психологічного середовища;
 - контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
 - розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.

На рівні закладу освіти розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє оцінити, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний «продукт» діяльності гімназії відповідає ідеальній «моделі» випускника. При цьому об'єктами, механізмами та термінами контролю є :

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, участь у методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно- правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання– двічі на рік);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, їдальня, буфет, наявність інтернету – двічі на рік);
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) (вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета - на кожному уроці), тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – впродовж навчального року, інтелектуальних випробуваннях – впродовж навчального року);
- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування здобувачів освіти, випускників – 1 раз на рік);

продовження навчання (аналіз вступу у НЗ України та за її межами -1 раз на рік).

Модель моніторингу якості освіти у Руськівській гімназії Великолучківської сільської ради Мукачівського району Закарпатської області визначає єдину систему здійснення внутрішкільного моніторингу, що включає збір, збереження (формування бази даних), опрацювання (аналіз і оцінка) та розповсюдження інформації про якість освіти в ньому, прогнозування на підставі об'єктивних даних динаміки і основних тенденцій його розвитку, розробку науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття управлінських рішень щодо покращення ефективності діяльності гімназії.

Створення моделі зумовлено необхідністю вироблення та погодження єдиних підходів до здійснення внутрішнього моніторингу у закладі освіти, для виявлення результативності навчання і виховання здобувачів освіти, забезпечення систематичного відслідковування динаміки змін в організації освітнього процесу, розвитку навичок самоаналізу та

саморегулювання організаційної роботи у різних ділянках освітнього середовища гімназії з метою покращення ефективності управління навчальним закладом.

Аналіз забезпеченої в закладі освіти освітньої діяльності здійснюється з урахуванням таких критеріїв або об'єктів внутрішкільного моніторингу (за етапами здійснення діагностичних зрізів):

- готовність здобувачів освіти до навчання та психологічна комфортність суб'єктів освітнього процесу (умови – процес);
- рівень професійної готовності педагогів до реалізації освітніх завдань (умови – процес – результат);
- рівень навчальних досягнень здобувачів освіти у початковій, допрофільній (галузевій) підготовці (умови – процес – результат або умови – результат);
- рівень досягнення освітньо-виховних цілей (процес – результат);
- інтелектуально-творчий розвиток і досягнення здобувачів освіти (умови – результат).

Відповідно до визначеної мети та критеріїв якості, основними завданнями

моніторингового дослідження є:

- здійснити діагностичний аналіз рівня навчальної мотивації та інтелектуально-освітніх потреб здобувачів освіти гімназії, що дозволяють спрогнозувати їхні освітні запити та охарактеризувати міру готовності до навчальної діяльності;
- визначити психолого-педагогічні особливості та характер взаємовідносин суб'єктів освітнього процесу з метою впливу на якість навчальних результатів здобувачів освіти ;
- дати характеристику професійної готовності педагогів колективу до вирішення інноваційних освітніх завдань, зосереджуючи увагу насамперед на таких якостях, як: ініціативність, професійна активність, здатність до самоосвіти, інформаційно-комунікативна компетентність, творчість з метою виявлення впливу професійного рівня педагога на творчі навчальні досягнення здобувачів освіти ;
- проаналізувати стан реалізованості освітньо-виховних завдань, що є в основі програми виховної роботи закладу освіти, а також чинники, що впливають на якість результатів.

Організація моніторингу містить основні етапи:

1. Планування.

При визначенні компонентів внутрішньої системи освітньої діяльності та якості освіти заклад взяв підхід, запропонований Міністерством освіти і науки України для оцінювання якості освітньої діяльності та управлінських процесів у закладі освіти, в якому виокремлено **4 напрями**:

1. Освітнє середовище.
2. Система оцінювання освітньої діяльності учнів.
3. Система педагогічної діяльності.

4. Система управлінської діяльності.

Кожен напрям діяльності містить компоненти (вимоги), які забезпечують якісне функціонування напрямку та системи в цілому. Мірилом є **критерії**. Для точного вимірювання критерію вибраний відповідний індикатор. **Індикатор** – це кількісно-якісний показник, тобто для одних критеріїв встановлюється кількісна шкала, а інші вимірюються описово.

2. **Проведення Моніторингу.** У 2022-2023 навчальному році у закладі проводився самоаналіз за чотирма напрямами. А у 2023-2024 навчальному році планується само оцінювання за напрямом «Система оцінювання освітньої діяльності учнів».

Для вивчення якості освітньої діяльності у закладі використовуються такі методи збору інформації та інструменти:

Опитування:

- анкетування учасників освітнього процесу (педагогів, учнів, батьків);
- інтерв'ю (з педагогічними працівниками, представниками учнівського самоврядування);
- фокус-групи (з батьками, учнями, представниками учнівського самоврядування, педагогами);

Вивчення документації:

- річний план роботи, протоколи засідань педагогічної ради, класні журнали тощо;

Моніторинг:

- стану викладання навчальних предметів;
- навчальних досягнень здобувачів освіти;
- педагогічної діяльності (спостереження за проведенням навчальних занять);
- освітнього середовища (санітарно-гігієнічні умови, стан забезпечення навчальних приміщень, безпека спортивних та ігрових майданчиків, робота їдальні та буфету, вплив середовища на навчальну діяльність тощо);

3. **Аналіз даних та показників, які впливають на освітню діяльність:**

- система оцінювання навчальних досягнень учнів;
- підсумкове оцінювання учнів;
- фінансування закладу освіти;
- кількісно-якісний кваліфікаційний склад педагогічних працівників тощо;
- інші інструменти, розроблені закладом освіти.

4. **оприлюднення результатів моніторингу та запровадження рекомендацій у практику.**

5. **Коригування планів, Стратегії, інших документів.**

Проводячи внутрішкільний моніторинг, заклад освіти орієнтується на результати:

1. підвищення якості надання освітніх послуг;
2. формування позитивного іміджу, престижності та конкурентноспроможності закладу освіти;
3. створення необхідних умов для творчої діяльності учасників освітнього процесу: виявлення і підтримка обдарованих здобувачів освіти, підняття престижу творчих педагогів;
4. впровадження освітніх інновацій, сучасних інформаційних технологій для оновлення змісту освіти й форм організації освітнього процесу;
5. активізація роботи адміністрації і педагогічного колективу закладу освіти, вироблення навичок контрольно-аналітичної діяльності, самооцінки та саморегуляції;

6. удосконалення управління навчальним закладом, вироблення і корегування управлінських рішень, планування і прогнозування розвитку навчального закладу.

Освітній процес закладу освіти у 2023/2024 н.р. організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу здійснюватиметься за змішаною формою (за умови продовження воєнного стану): очною (денною) формою здобуття освіти з використанням технологій дистанційного навчання. За умови завершення війни - очною (денною) формою. Навчальні заняття з використанням технологій дистанційного навчання проводитимуться за допомогою HUMAN – системи для ведення електронного документообігу, проведення онлайн-уроків, здачі та перевірки домашнього завдання, отримання від учнів зворотнього зв'язку та спілкування; ВШО, Google Клас, EdEra, Moodle, Viber, WhatsApp; сайт «Всеосвіта», Paint, сайт «На урок», сайт «Шкільне життя», експрес-уроки на ютубі, Google Презентації.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Діти, які знаходяться за кордоном та здобувають освіту у країні проживання можуть навчатися в закладі освіти, якщо це не суперечить законодавству країни, де вони проживають.

Діти, які вимушені були змінити місце проживання і здобували освіту за кордоном, після повернення в Україну зараховуються до ЗЗСО. При визначенні класу, до якого може бути зарахована дитина, визначається за поданою інформаційною довідкою, яка містить підтвердження навчання в країні перебування, термін навчання, клас, інформацію про перелік предметів із зазначенням навчальних годин і тем, які вивчалися, результати навчання, систему оцінювання, підпис, печатку. Дітям, які навчаючись за кордоном, не вивчали певні предмети, надається можливість до початку навчального року або в окремих випадках можливість протягом року пройти річне оцінювання. Форму оцінювання обирає заклад за наявності такого звернення. Не потребують окремого визнання результати навчання, отримані учнями в закладах освіти за кордоном, де запроваджувалися українські освітні програми.

Для індивідуальної роботи зі здобувачами освіти, які навчаються очно, але не відвідують заклад освіти у зв'язку із воєнними діями чи потребують індивідуального підходу, індивідуальний план може розроблятися педагогами, якщо вони вбачають у цьому потребу.

Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з

урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ І СТУПЕНЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 1-2 КЛАСІВ

Освітню програму для 1-2 класів школи розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09. 2020 р. за № 1111/35394, розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту початкової освіти, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., 1-2 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України освіти і науки від 12.08.2022 № 743-22.

В освітній програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Загальний обсяг навчального навантаження, його розподіл між освітніми галузями

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1 класу закладів загальної середньої освіти складає 805 годин/навчальний рік. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 2 класу закладів загальної середньої освіти складає 875 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень/рік окреслено у навчальному плані (Додаток 1). 1 година із інваріантної складової додано для підсилення предмету математики з метою покращення математичних навичок здобувачів освіти (надолуження прогалин тривалого дистанційного навчання у 2021-2022 навчальному році). Навчальний план складений з урахуванням гранично - допустимого навантаження.

Мова освітнього процесу – державна мова. Мова навчання – українська мова. Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до

Порядку, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128 (Додаток 2).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну

в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь

в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами

для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння

навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна галузь;

іншомовна галузь;

математична;

я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі);
технологічна;

мистецька;

фізкультурна.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальній програмі.

Навчальні заняття (у тому числі практичні, лабораторні заняття), консультації, самостійні роботи, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність та інші форми організації освітнього процесу, а також оцінювання результатів навчання учнів можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для

здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1-2 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них пропонуємо виокремлювати **об'єктивні результати навчання** (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та **особистісні надбання учня/учениці** (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Результат оцінювання **особистісних надбань учня/учениці** у 1-2 класах виражатиметься **вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання учня/учениці** у 1-2 класах - вербальною оцінкою.

Відповідно до [пункту 28](#) Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними [Державним стандартом](#) / освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля **отримання даних** про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття / системи занять з певної програмової теми на основі освітньої програми закладу освіти. Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти ([додаток 1](#) МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти).

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку (вона буде відображатися в Портфоліо розвитку дитини, письмових діагностичних роботах, усні види робіт фіксуватимуться в бланках оцінювання); діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. **Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.**
2. **Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання.**
3. **Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання.**

4. Створення умов для формування умінь учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Особливості організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу здійснюватиметься за змішаною формою: очною (денною) формою здобуття освіти з використанням технологій дистанційного навчання (за умови продовження воєнного стану) або очною (денною) формою здобуття освіти (за умови скасування воєнного стану) .

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Для індивідуальної роботи з учнями, які навчаються очно, але не відвідують заклад освіти у зв'язку із воєнними діями чи потребують індивідуального підходу, індивідуальний план може розроблятися педагогами, якщо вони вбачають у цьому потребу.

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з

урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

В 1-2 - х класах змістові лінії мовно-літературної галузі реалізуються через інтегрований курс «Українська мова. Навчання грамоті». Мистецька галузь реалізується через вивчення окремих навчальних предметів «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво». Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей у 1-2 класах у кількості 1 год. варіативної складової виділено на вивчення предмету «Математика».

У 1 класі навчається одна дитина з ООП за заявою батьків – за індивідуальною формою (педагогічний патронаж). Для неї розроблено Індивідуальна програма розвитку до Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої Наказом МОН України від 26.07.2018 року, № 814 Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 917 від 16.08.2018 та Висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку особи. Навчальний план – Додаток 7. Кількість годин на рік – 350.

Перелік навчальних програм для 1-2-х класів

№з\п	Назва програми
1	Типова освітня програма, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б., 1-2 клас, (затверджена наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22)
2	Типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, затвердженої Наказом МОН України від 26.07.2018 року, № 814 Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 917 від 16.08.2018

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 3-4 КЛАСІВ

Освітня програма для 3-4 класів розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09. 2020 р. за № 1111/35394, розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту початкової освіти, Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р.Б., 3-4 клас, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22

В освітній програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Загальний обсяг навчального навантаження, його розподіл між освітніми галузями

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає по 910 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень/рік окреслено у навчальному плані (Додаток 2, 3).

Навчальний план складений з урахуванням гранично - допустимого навантаження. 1 година із інваріантної складової додано для підсилення предмету математики з метою покращення математичних навичок здобувачів освіти (надолуження прогалин тривалого дистанційного навчання у 2021-2022 навчальному році).

Мова освітнього процесу – державна мова. Мова навчання – українська мова. Поділ класів на групи при вивченні інформатики здійснюється відповідно до Порядку, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128 (Додаток 2)

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну

в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь

в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища,

отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших

осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими людьми.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Пріоритетом освітнього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути продовжена.

Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна галузь;

іншомовна галузь;

математична;

я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна,
здоров'язбережувальна галузі);
технологічна;

мистецька;

фізкультурна.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальній програмі.

Навчальні заняття (у тому числі практичні, лабораторні заняття), консультації, самостійні роботи, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність та інші форми організації освітнього процесу, а також оцінювання результатів навчання учнів можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 3-4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання серед них пропонуємо виокремлювати об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання, визначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

формуального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом / освітньою програмою.

Результат оцінювання **особистісних надбань** учня/учениці у 3-4 класах виражатиметься **вербальною оцінкою**, а **об'єктивних результатів навчання учня/учениці** **рівневою оцінкою**.

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання пропонуємо здійснювати на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти ([додаток 1](#) МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти)

Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку (вона буде відображатися в Портфоліо розвитку дитини, письмових діагностичних роботах, усні види робіт фіксуватимуться в бланках оцінювання); діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання.

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей.
2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання.
3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання.
4. Створення умов для формування уміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія).
5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи буде одним із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учня/учениці за рік. Під час підсумкового оцінювання зіставляються навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів загальної середньої освіти, з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Підсумкова оцінка за рік виставляється з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Підсумкове оцінювання за рік з предметів вивчення таких освітніх галузей, як "Технологічна", "Інформатична", "Мистецька" і "Фізкультурна" здійснювати шляхом узагальнення даних, отриманих під час формувального оцінювання, з урахуванням динаміки формування результату навчання.

З метою реалізації індивідуального підходу до учнів під час підсумкового оцінювання результатів навчання та створення можливостей кожному учню/учениці виявляти відповідальність за власне учіння і досягати максимально можливих результатів навчання за 10-15 днів до кінця навчального року узагальнити результати навчання учнів з предметів вивчення / інтегрованих курсів за кожним блоком обов'язкових результатів навчання, який окреслений у свідоцтві досягнень, та визначити стан сформованості / рівень результатів навчання учня/учениці з урахуванням динаміки їх формування. Учителю за рішенням педагогічної ради закладу освіти може фіксувати в листі зворотного зв'язку з батьками попередню оцінку за результатами підсумкового оцінювання. У разі

висловлення бажання учнів (їхніх батьків) покращити отримані результати, учитель може запропонувати їм **індивідуалізовану діагностувальну роботу** з виявлення стану сформованості тільки тих результатів, які учень хоче покращити. Таку роботу учні, зазвичай, виконують в межах індивідуальної роботи під час уроку.

Підсумкову (річну) оцінку визначати з урахуванням індивідуалізованої діагностувальної роботи (якщо така проводилась) за умови, якщо виконання індивідуалізованої діагностувальної роботи засвідчує покращення результату навчання. Підсумкову (річну) оцінку фіксують у класному журналі і свідоцтвах досягнень учнів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Відповідно до [пункту 8](#) статті 12 Закону України "Про освіту" наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводять **державну підсумкову атестацію** здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Особливості організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу здійснюватиметься за змішаною формою: очною (денною) формою здобуття освіти з використанням технологій дистанційного навчання.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Для індивідуальної роботи з учнями, які навчаються очно, але не відвідують заклад освіти у зв'язку із воєнними діями чи потребують індивідуального підходу, індивідуальний план може розроблятися педагогами, якщо вони вбачають у цьому потребу.

У 3-4 класах 1 годину варіативної складової виділено на підсилення предмету математика. Мистецька галузь реалізується через вивчення окремих навчальних предметів «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво».

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

В Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

3 клас – інклюзивний. Навчається одна дитина з ООП. Для неї розробляється Індивідуальна програма розвитку. Навчається з IV рівнем підтримки. Згідно з рішенням команди з індивідуального супроводу – за модифікованими програмами з української мови та математики, англійської мови, ЯДС; за адаптованими програмами – з музичного мистецтва, образотворчого мистецтва. До Навчального плану дитини включено корекційно-розвиткові заняття. Заняття надаватимуться спеціалістами з ІРЦ (логопед, психолог) (Додаток 3).

Перелік навчальних програм для 3-4-х класів

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Типову освітню програму, розроблену під керівництвом Шияна Р. Б., 3-4 клас, (затверджена наказом МОН від 12.08.2022 № 743-22)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА ШКОЛИ ІІ СТУПЕНЯ

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 5, 6 КЛАСІВ

Освітню програму для 5, 6 класів розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09. 2020 р. за № 1111/35394, розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898, Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерств освіти і науки України від 19.02.2021 р. № 235.

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах,

як:

повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;

забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;

дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;

формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;

утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;

формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Мова освітнього процесу – державна мова. Мова навчання – українська мова.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Складається Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень.

2. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) сформовано на основі Додатка 1 до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти “Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою” Розподіл здійснено за освітніми галузями та роками навчання:

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна **	На тиждень	13	13
	На рік	455	455
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140

Соціальна і здоров'я збережувальна	На тиждень	1,5	1
	На рік	52,5	35
Громадянська та історична	На тиждень	1	2
	На рік	35	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1,5	1,5
	На рік	52,5	52,5
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура	На тиждень	3	3
	На рік	105	105
Усього	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	0	0
	На рік	0	0
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

3. Навчальні плани

Освітня програма містить перелік предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також предмети варіативного освітнього компоненту з урахуванням освітніх потреб учнів, що відображається у навчальному плані освітньої програми закладу освіти (Додаток 3)

Навчальне навантаження у навчальному плані орієнтоване на "рекомендований" навчальний час, визначений Типовим навчальним планом для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою (Додаток 3) до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти Державного стандарту. До навчального плану освітньої програми 5-6 класи включено інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» в рамках якого вивчатиметься теми курсів етичного спрямування, а саме – «Етики». У 5 класі проведено перерозподіл годин англійська – 3 години, українська

література – 2,5 години з метою покращення читацьких навичок здобувачів освіти (після тривалого перебування на дистанційному навчанні у 2021-2022 навчальному році).

Вибірковий освітній компонент у кількості 2-х годин на тиждень у 5 та 6 класах використано для вивчення другої іноземної мови - німецької мови.

Поділ класів на групи при вивченні інформатики здійснюється відповідно до Порядку, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128 (Додаток 2)

4. Модельні навчальні програми

Модельна навчальна програма - документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів, зміст навчального предмета, інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством.

Перелік модельних навчальних програм для 5 та 6 класів у 2023/2024 навчальному році

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	Назва	Автор (и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	Модельна навчальна програма «Українська мова.5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Голуб Н.Б. Горошкіна О.М.
	Модельна навчальна програма "Українська література" 5-6 кл	Архипова В.П; Січкач С.І; Шило С.Б.
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудницька Н.П., Туляниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л
	Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г. Шаленко О.П
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов

		Б.В., Семенов В.В., Якір М.С.
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.
	Модельна програма «Географія. 6–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р.В. та інші
Громадянська та історична освіта	Модельна навчальна програма "Вступ до історії України та громадянської освіти 5-6 клас" для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І.Я.
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Гущина Н.І., Василяшко І.П.
	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М.
Технологічна	Модельна навчальна програма "Технології. 5-6 класи" для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Пасічник О. В., Чернікова Л. А.
Мистецька	Модельна навчальна програма "Мистецтво 5-6 класи" (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В.

5. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється

з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. урок формування компетентностей, узагальнення компетентностей контролю компетентностей, комбінований урок, розвитку мовлення, уроки нетрадиційних форм: урок-дослідження, урок-презентація, урок-суд, урок-подорож, урок-квест, урок-концерт і т.д. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового,

навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, урок формування компетентностей, узагальнення компетентностей контролю компетентностей, комбінований урок, розвитку мовлення, уроки нетрадиційних форм: урок-дослідження, урок-презентація, урок-суд, урок-подорож, урок-квест, урок-концерт, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальній програмі.

Навчальні заняття (у тому числі практичні, лабораторні заняття), консультації, самостійні роботи, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність та інші форми організації освітнього процесу, а також оцінювання результатів навчання учнів можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

За потреби, для здобувачів освіти може бути організовано здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема освітня траєкторія здобувача освіти реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку для тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуалізація індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії зі здобувачем освіти та/або його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

7. Опис інструментарію оцінювання

Згідно Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен здобувач освіти має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття ним освіти.

Оцінювання в гімназії здійснюватиметься відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти». Оцінювання здійснюватиметься за 12 бальною системою за розробленими та затвердженими педагогічною радою критеріями оцінювання, конкретизованими в Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних,

самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);

цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);

практичної (зокрема шляхом організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

За рішенням педагогічної ради для учнів 5 класу визначено адаптаційний період

- вересень-жовтень, впродовж якого здійснюється формувальне оцінювання учнів та не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Поточний контроль проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна. Запитання, завдання, тести, тощо спрямовані на закріплення вивченого матеріалу й повторення пройденого, тому індивідуальні форми поєднуютимуться із фронтальною роботою класу. Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета.

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання. Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з

особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюється за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку.

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом, визначеним закладом освіти (фому спостереження розробляє класний керівник, він двічі в семестр на зібранні з учителями-предметниками заповнює «Характеристику навчальної діяльності» кожного здобувача освіти на даний період, у кінці кожного семестру підбиваються підсумки) .

Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

8. Особливості організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу здійснюватиметься за змішаною формою (за умови продовження воєнного стану): очною (денною) формою здобуття освіти з використанням технологій дистанційного навчання або за очною (денною) формою здобуття освіти (за умови завершення воєнного стану) .

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Для індивідуальної роботи з здобувачами освіти, які навчаються очно, але не відвідують заклад освіти у зв'язку із воєнними діями чи потребують індивідуального підходу, індивідуальний план може розроблятися педагогами, якщо вони вбачають у цьому потребу.

Кількість навчальних годин, визначена у навчальному плані на вивчення вибіркового освітніх компонентів, не включається до максимального показника навчального навантаження, передбаченого на ту чи іншу освітню галузь.

Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ 7-9 КЛАСІВ

Освітня програма розроблена відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№ 7325 від 28.04.2022), Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України», Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09. 2020 р. за № 1111/35394, постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня» .

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3692,5 годин/навчальний рік:

для 7-х класів – 1225 годин/навчальний рік,

для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані (Додаток 4). Навчальний план складено відповідно до таблиці 10 «Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою і вивченням двох іноземних мов» та таблиці 1 «Навчальний план закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою» до Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2018 року № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня». Навчальний план складений з урахуванням гранично - допустимого навантаження.

Мова освітнього процесу – державна мова. Українська мова є мовою навчання. Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р.

№ 128.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	Ключові	Компоненти
---	---------	------------

з/п	компетентності	
1	Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов. Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.
3	Математична компетентність	Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема

		практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів. Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями. Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задач; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень. Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач. Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати

		помилковість. Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності. Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії
7	Ініціативність і підприємливість	Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання. Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших. Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)
8	Соціальна і громадянська компетентності	Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані. Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись

	культури	етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

	Наскрізна
Е ро ко зв лоит гі ок чн а бе зп ек а й	лінія
ст ал и й Гр о м ад ян сь ка ві дп ов ід ал ьн іс ть	

Коротка характеристика

Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.

Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.

Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.

Здоров'я і безпека	Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.
Піфідпнаринсємовліаві грстаь ім отніст ь	Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а

й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх

використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу консультантів, експертів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відео (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Навчальні заняття (у тому числі практичні, лабораторні заняття), консультації, самостійні роботи, дослідницька, пошукова, проєктна діяльність та інші форми організації освітнього процесу, а також оцінювання результатів навчання учнів можуть проводитися з використанням технологій дистанційного навчання.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Особливості організації освітнього процесу.

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

Організація освітнього процесу здійснюватиметься за змішаною формою: очною (денною) формою здобуття освіти з використанням технологій дистанційного навчання (за умови воєнного стану) та за очною (денною) формою здобуття освіти (за умови закінчення воєнного стану).

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Для індивідуальної роботи з учнями, які навчаються очно, але не відвідують заклад освіти у зв'язку із воєнними діями чи потребують індивідуального підходу, індивідуальний план може розроблятися педагогами, якщо вони вбачають у цьому потребу.

Варіативна складова навчального плану гімназії складена з урахуванням наявного навчально-методичного, кадрового та матеріально-технічного забезпечення. Розподіл годин варіативної складової використовується на посилення предметів інваріантної складової як частина до профільного навчання, курси за вибором, факультативні заняття.

У 7-9 класах варіативну складову розподілено таким чином:

Клас	Предмет	Форма проведення	Кількість годин	Програма
7	Українська література	Підсилення предмету	1	Державна програма
	Хімія	Підсилення предмету	1	Державна програма
	«Фінансова культура»	Курс за вибором	1	авт. Ткаченко О. В., Довгань А. І., Часнікова О. В., Рябова О. Б., Лапішко З. Я. та ін. за загальною редакцією доктора економічних наук професора Смовженко Т. С. (лист ПТЗО від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-330)
8	Українська мова	Підсилення предмету	0,5	Державна програма
	Українська література	Підсилення предмету	0,5	Державна програма
	Географія	Підсилення предмету	1	Державна програма
	«Прикладні фінанси»	Курс за вибором	1	навчальна програма Схвалена для використання у загальноосвітніх навчальних закладах» комісією з економіки Науково-методичної ради з питань освіти МОН України лист Інституту інноваційних технологій і змісту освіти від 29.05.2015 № 14.1/12-Г-331 затверджена наказом МОН №795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09. 02. 2022 року № 143).

9	Українська мова	Підсилення предмету	1	Державна програма
	Українська література	Підсилення предмету	1	Державна програма
	Математика	Підсилення предмету	1	Державна програма

Оцінювання результатів навчання учнів 7-9 класів здійснюється з використанням формувального оцінювання та 12-бальної системи (шкали). Оцінювання учнів 7-9 класів здійснюється за Критеріями оцінювання та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти. Педагогами розроблено критерії окремих видів робіт, що схвалено педрадою.

Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання. Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри.

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу освіти здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Беручи до уваги особливі умови навчання у період воєнного стану, а саме: часті повітряні тривоги, відсутність електроенергії, відсутність мобільного зв'язку тощо, педагогічна рада закладу освіти може змінювати терміни семестрового оцінювання з урахуванням навчального часу на проведення додаткових консультацій для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів.

Перелік навчальних програм для 7-9-х класів

1. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи» Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
2. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи» Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
3. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.) Наказ МОН від 03.08.2022 № 698
4. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5 – 9 класи Англійська мова Німецька мова Французька мова Іспанська мова. Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» Наказ МОН від 03.08.2022 № 698
6. Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів (авт. Ремех Т.О. Муза О.В., Євтушенко Р.І., Сутковий В.Л., Зорнік Т.Є., Лоха Л.О., Силенко В.В.) Наказ МОН від 03.08.2022 № 698
7. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи» Олена Гайдамака, Наталія Лемешева, Оксана Гусєва, Олена Коваль, Микола Скиба, Тетяна Шлеєнкова. Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5–9 класи» (колектив авторів М. І. Бурда, Б. В. Кудренко, О. Я. Білянїна, А. І. Азаренкова, О. І. Буковська, Т. С. Кіндюх, О. Є. Лисенко, А. В. Милянїк, Н. В. Панова, А. В. Паньков) Програма затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804
9. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів) Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
10. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія. Наказ МОН від 03.08.2022 № 698
11. Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
12. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 класи» (колектив авторів). Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
13. Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
14. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5–9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику в 2-4 класах) (колектив авторів) Наказ МОН від 07.06.2017 № 804

15. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 6-9 класи» (колектив авторів) Наказ МОН від 03.08.2022 № 698

Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 6-9 класи» (авт. М. В. Тимчик, Є. Ю. Алексейчук, В. В. Дервянко, Т. А. Дмитрієва, Е. А. Єрьоменко, І. Р. Захарчук, О. М. Лакіза, В. О. Сілкова) Наказ МОН від 03.08.2022